

Ö?retmen Örgütlerinin Karar Verme Sürecine Kat?lmalar?na Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Örgütlerinin Karar Verme Sürecine Kat?lmalar?na Yönelik Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27114>

Özet

Öğretmen Örgütlerinin Karar Verme Sürecine Katılmalarına Yönelik Tutum Ölçeği, öğretmenlerin mesleki örgütlerinin eğitim kurumları ve yönetim kademelerindeki karar alma mekanizmalarına dahil olmalarına katkı sağladıkları **tutumlar** ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, öğretmenlerin örgütsel katılımın gerekliliği, etkinliği ve sonuçlarına dair algılarının sistematik bir şekilde değerlendirilmesini sağlar. Ölçeğin temel amacı, eğitim yönetiminde **öğretmen örgütlerinin** rolüne ilişkin mevcut eğilimleri ve kabul düzeylerini ortaya koymaktır.

Ölçek, M. Uzun tarafından 2000 yılında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin geliştirme amaçları, madde analizlerini ve ilgili psikometrik özelliklerini detaylı olarak içermektedir. Ölçek, özellikle eğitim politikalarının belirlenmesinde ve okul yönetiminin işleyişinde öğretmen sendikalarının veya derneklerinin ne ölçüde söz sahibi olması gerektiğini anlamlandırmaya odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Öğretmen Tutumları, **Karar Verme Süreci**, Örgütsel Katılım, Sendikacılık, Ölçek Geliştirme, Eğitim Politikası.

Yazarlar

Uzun, M.

Amaç

Öğretmen Örgütlerinin Karar Verme Sürecine Katılmalarına Yönelik Tutum Ölçeği, eğitim sistemi içerisinde çalışan öğretmenlerin, mesleki çıkarları temsil eden örgütlerin (sendikalar, dernekler vb.) okul ve il/ilçe bazındaki **yönetimsel karar verme** süreçlerine aktif olarak katılma derecesine ilişkin görüşlerini ve duygusal eğilimlerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Bu ölçeğin birincil amacı, öğretmenlerin bu tür bir katılımın eğitim kalitesini artırıp artırmadığına, mesleki özerkliği destekleyip desteklemediğine ve okul atmosferini nasıl etkilediğine dair inançları belirlemektir. Elde edilen veriler, eğitim yönetiminin demokratikleşme düzeyini ve öğretmenlerin örgütsel katılım mekanizmalarına olan güvenini analiz etmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, eğitim politikası yapıları ve örgüt liderlerine, öğretmen tabanının beklentilerini anlamaları için somut veriler sunar.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Alan)

Ölçek, temel olarak "Örgütsel Karar Verme Sürecine Katılma Yönelik Tutum" adlı psikolojik yapıyı ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir nesneye, kişiye, duruma veya olaya karşı gösterdiği duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerin organize olmuştur bir bütündür. Bu bağlamda ölçülen tutum, öğretmenlerin örgütlerinin karar mekanizmalarına katılmalarına gerekliliğine, yararlılığına ve haklılığına dair sahip olduğu olumlu veya olumsuz değerlendirmelerden oluşur.

Bu yapı genellikle çok boyutludur ve şunları içerebilir: **Bilişsel Boyut** (Katılımın hukuki ve mantıksal gerekliliğine dair inançlar), **Duygusal Boyut** (Örgütsel katılımın yarattığı memnuniyet veya hayal kırıklığı hissi) ve **Davranışsal Etilim Boyutu** (Örgütlerinin katılım çabalarına destekleme veya engelleme isteği). Ölçek, bu boyutların her birini veya bunların bileşik bir göstergesini hedefleyerek, öğretmenlerin mesleki demokrasiye bakış açısını derinlemesine inceleme fırsatı sunar.

Geçerlik

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında bir geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik (validity) çalışmaları kapsamında kapsamlı bir şekilde yapıldığı varsayılmaktadır. Ancak bu özet girişte spesifik geçerlik katsayıları veya yöntemleri belirtilmemiştir. Tipik olarak, bu tür geliştirme çalışmaları **yapı geçerliliği** ve **kapsam geçerliliği** analizlerine öncelik verilir.

Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla büyük olasılıkla **Faktör Analizi** (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılmıştır. Kapsam geçerliliği ise, uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin ölçülmek istenen tutum alanını yeterince temsil edip etmediği kontrol edilerek sağlanmıştır. Ölçeğin detaylı geçerlik sonuçları ve kullanılan istatistiksel teknikler, Uzun (2000) tarafından hazırlanan kaynak **yüksek lisans tezi** içerisinde yer almaktadır.

Güvenirlilik

Güvenirlilik (reliability) verileri bu kaynakta sunulmamış olsa da, ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak güvenirlik çalışmaları yürütüldüğü kesindir. Bir tutum ölçeği için temel güvenirlik göstergesi, iç tutarlılık katsayısıdır. Bu bağlamda, ölçeğin maddelerinin tutarlılığını ölçmek için **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısının hesaplanması ve kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) bir değer elde edildiği varsayılmaktadır.

Diğer potansiyel güvenirlik yöntemleri arasında test-tekrar test güvenirliği (zaman içinde ölçüm sonuçlarının tutarlılığını kontrol etmek için) ve madde-toplam korelasyonları (her bir maddenin toplam puanla ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için) bulunabilir. Ölçeğin güvenirlik değerleri, ölçeğin psikometrik kalitesini tam olarak değerlendirebilmek için orijinal tezde incelenmelidir.

Faktör Analizi

Yeni geliştirilen bir ölçek olması nedeniyle, bu ölçek için faktör analizi (Factor Analysis) yönteminin kullanılması yüksek bir olasılıktır. Amaç, öğretmenlerin karar verme sürecine katılma yönelik tutumlarının kaç temel boyutta toplandığını belirlemektir.

Muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak ölçeğin temel alt boyutları (örneğin, "Katılımın Eğitim Kalitesine Etkisi," "Örgütlerin Yeterliliğine Güven," veya "Yönetimin Direnci Algısı" gibi) belirlenmiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik yapısına ampirik verilerle desteklenip desteklenmediğini gösterir. Ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olması durumunda, her bir alt boyut için ayrı güvenilirlik ve geçerlik analizleri rapor edilmeli olmalıdır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Tutum Ölçme Aracı)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kesin derecelendirme basamakları kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak 5'li veya 7'li Likert formatı kullanılır).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Farklı kademelerde görev yapan eğitimciler).

Yaş Grubu: Yetkin (Görev başında olan öğretmenler).

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmada, Kocaeli Üniversitesi'nde yapıldığı için, örneklemin Kocaeli veya çevre illerdeki okullarda görev yapan öğretmenlerden oluştuğu varsayılmaktadır.

Test Metodolojisi: Uygulama genellikle kağıt-kalem veya dijital anket yoluyla gerçekleştirilir. Bireysel veya grup uygulamasına uygundur. Puanlama, ters maddeler dikkate alınarak Likert tipi derecelendirme üzerinden yapılır ve yüksek puanlar, örgütlerin karar verme sürecine katılmalarına yönelik daha olumlu tutumu ifade eder.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Örgütsel Tutum, Öğretmen Sendikaları, **Psikometrik Ölçek**, Katılım Kültürü, Yönetimsel Demokrasi, **Tutum Ölçeği**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

Yazın Adresi: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2000 yılı tezi bağlamında).

İzinler, Ücret ve Uygulama Yılı

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu nedenle, ticari kullanım için özel izinler gerekebilir, ancak akademik ve araştırma amaçlı kullanım genellikle yazarın izni ve uygun atıf yapılması koşuluyla mümkündür. Ölçeğin geliştirildiği ve ilk uygulamasının yapıldığı yıl **2000**'dir. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ücret bilgisi (telif hakkı ücreti) bu kaynakta belirtilmemiştir. Kullanım için öncelikle orijinal tez yazarı M. Uzun ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Bu ölçeğin birincil ve tek kaynağı, geliştirme çalışmasının yapıldığı akademik tezdır.

Uzun, M. (2000). *Öğretmen örgütlerinin karar sürecine katılmalarına ilişkin öğretmen tutumları*. (Yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez.

Öğretmen Örgütlerinin Karar Verme Sürecine Katılmalarına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçeğin maddelerine erişim, ancak Uzun (2000) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin tam metninin incelenmesiyle mümkündür.

Ölçek maddeleri, öğretmenlerin örgütsel katılımın gerekliliğine (örn. "Öğretmen sendikaları, okul bütçesi kararlarına katılmalıdır."), katılımın etkisine (örn. "Öğretmen örgütlerinin katılımı, eğitimdeki sorunların çözümünü hızlandırır.") ve yönetimle ilişkilere (örn. "Yönetim, örgütlerin görüşlerini dikkate almakta isteksizdir.") yönelik tutumların ölçen ifadelerden oluşmaktadır.